

at de Forældre, som kunne, selv skulle betale, og at de, der ikke kunne, skulle være helt eller delvis fri. Deri ligger en maasse ikke uvæsentlig Betselse for Kommunetaxen, men hvorvidt dette nye Skatteobjekt, Børnene, vil findes tiltalende, turde mulig, selv hvor man anerkjender Principet, være tvivlsomt.

Det tredje af de ovenansførte Forslag, fallet af de nævnte 6 à 7 Medlemmer, er imidlertid det videstgaaende, og det fjerner sig næsten i enhver Henseende fra de Grunde, hvorpaa vort Forslag er bygget. Det medtager saaledes ikke Kjøbstæderne, det bruger en Menneskealder for helt at gennemføres paa Landet, og det bestemmer Børbønes Størrelse i høi Grad forskjellig i de forskjellige Kommuner osv. Og endelig har det i al sin Velvilje i Virkeligheden forsvaavidt en fjendelig Karakter imod den private Skole, som det efter sit Indhold og efter den Forbindelse, hvori det fremkommer, møder med den største Sandsynlighed for albrig at blive Lov, men kun som en Hindring for, at noget Bedre kan naas.

Nogle statistiske Oplysninger om den private Skole skulle vi her anføre.

I 1867 var Antallet af „skolepligtige Børn“ i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn (Handelspladserne undtagne) 33,636, hvoraf 8,893 eller 26,44 pCt. undervistes i private Skoler eller i Hjemmet. I Treaaret 1877—79 undervistes i Gjennemsnit i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn (Handelspladserne med Undtagelse af Frederiksberg medregnede) 42,257 „skolepligtige Børn“, hvoraf 11,024 eller 26,09 pCt. i 365 private Skoler. Desuden undervistes i samme Tidrum 2,869 Børn i 233 Bogeskoler. Af 200,761 „skolepligtige Børn“ i 1867 paa Landet (deri medregnet Handelspladserne) bleve 13,994 eller 6,97 pCt. (henimod $\frac{1}{14}$) underviste i private Skoler eller i Hjemmet. I Treaaret 1877—79 blev af 203,107 Børn paa Landet (Handelspladserne ikke medregnede) 7,197 eller 3,54 pCt. (omtrent $\frac{1}{28}$) underviste i 270 private Skoler. Desuden er der i samme Tid undervist 2,355 Børn i 168 Bogeskoler.

I det for Byerne ansførte Tal vil man have bemærket, at Handelspladserne ere undtagne paa det første Sted og medtagne paa det andet, ligesom de i Hjemmet underviste Børn, hvis Tal ikke kjendes, ere medtagne i det første, men ikke i det sidste Tilfælde. For Landets Vedkommende er det Omvendte Tilfælde med Handelspladserne og det Samme med Hensyn til Hjemmeundervisningen. Dette maa erindres, naar Tallene sammenlignes. Medens i Kjøbstæderne Børneantallet i den private Skole maa antages at være i Stigen ogsaa forholdsvis til hele Børneantallet, idet de i Hjemmet underviste Børn i 1867 vistnok er større end den ansførte Forstjæl (0,35 pCt.) i de foransførte tvende Tidrum, synes det Omvendte at være Tilfælde paa

Landet. Den private Skole i Kjøbstæderne underviser saaledes nu over en Fjerdedel af de derværende „skolepligtige Børn“ og har altsaa en overordentlig Betydning for disse Kommuner. Den fører en rolig Tilværelse uden at stille fordringsfulde Krav til Lovgivningsmagten; men af den Grund burde den ikke lukkes ude fra Andel i de Rettigheder, hvormed man vilde betænke den private Børneskole. Paa Landet er Børneantallet i den private Skole derimod kun ca. $3\frac{1}{2}$ pCt. eller omtrent $\frac{1}{28}$ af det samlede Antal og da de statistiske Oplysninger ikke give nogen Formodning for, at disse Skoler i Almindelighed ere udrustede med særlig fortrinlig Lærerydgtighed og pædagogisk Indsigt, forstaa vi, at der fra et almenborgerligt Standpunkt kan spørges, hvorledes det er muligt, at disse $3\frac{1}{2}$ pCt. kan stille de stærke Fordringer, som man af og til maa høre. Her foreligger dog formentlig en Misforstaaelse. Mange af de paagjældende Skoler føre nemlig et stille, flittigt Liv under yderst sparsomme Raar og afgive, trods alle Mangler, et smukt Exempel paa, hvorledes en Skole skal løse sin Opgave: baade med Hensyn til Oplysning og Opdragelse at være Hjemmets fortrøllede Støtte. Saadanne Skoler deltagne neppe i at stille store Krav, men vilde utvivlsomt være glade ved enhver Haandsrækning, Lovgivningsmagten under fuld Bevarelse af deres Frihed vilde yde dem, blot den kom snart. Det er formentlig saaledes de færreste af de private Skoler og deres Lærsmænd, som under en Misurdering enten af deres egen Betydning eller af Forholdet mellem det Bestaaendes Ret og det nye Princip føre det høiøstede Sprog.

Sluttelig sammenstille vi den økonomiske Forbedring, vore Forslag tilbøds i Overensstemmelse med selve Lovforslaget tilstræbe for den private Skole: 1) Skolepenge (§ 31), 2) Afgang til Laan og Tilskud fra Kommunen (§ 32), 3) Afgang til Alderstøtte og ved Afgang Understøttelse (§ 33), 4) Betaling for overtagne Børn (§ 15), 5) eventuel Stedtræden for den offentlige Skole.

Vore Endringsforslag til dette Afsnit og overhovedet med Hensyn til den private Skole have saaledes til Diemed frendeles at have denne Skoles Virksomhedsfrihed og under hensigtsmæssige Former og indenfor forsvarlige Grændser at yde den al mulig pekuniær Bistand.

Til Afsnit IV.

(Lovforslagets §§ 26—31, vort Forslags §§ 34—52.)

Lovforslagets Paragrafer til dette Afsnit kunne vi i alt Væsentligt tiltræde, dog med føl-